

OIDIPUS RY:N YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

1. Johdanto

Tämän suunnitelman tavoitteena on edistää yhdenvertaisuuden toteutumista Itä-Suomen yliopiston psykologian pääaineopiskelijoiden ainejärjestö Oidipus ry:ssä.

Yhdenvertaisuudella viitataan tilanteeseen, jossa kaikilla ihmisillä on yhtäläinen arvo yksilöinä sekä yhteiskunnan ja eri yhteisöjen jäsenenä. Tämä dokumentti on hyväksytty Oidipus ry:n hallituksen kokouksessa 4.4.2023 ja sitä on uudistettu vuonna 2025.

Yhdenvertaisuussuunnitelmaa on syytä tarkastella ja tarpeen vaatiessa muokata muutaman vuoden välein.

Tämä yhdenvertaisuussuunnitelma on luotu mukaillen Suomen Psykologian Opiskelijain Liiton (SPOL) yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Oidipus ry:n yhdenvertaisuussuunnitelmassa on myös huomioitu vuonna 2023 jäsenistöltä kerätyn yhdenvertaisuuskyselyn tulokset. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös Suomen lainsäädännölliset asetukset. Suomen perustuslaki (731/1999, 6 §) kieltää kaiken henkilöön liittyvän syrjinnän. Lisäksi tasa-arvolaki (609/1986) sisältää sukupuolten välisen tasa-arvolainsäädännön ja yhdenvertaisuuslaki (21/2004, 6§) kirjauksen muista syrjintäperusteista.

Syrjimättömyyden periaate tarkoittaa, että ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti heidän henkilökohtaisista ominaisuuksistaan riippumatta, eikä ketään aseteta eriarvoiseen asemaan minkään kyseisen ominaisuuden takia. Yksilöä ei saa syrjiä esimerkiksi henkilön sukupuoli- tai seksuaali-identiteetin, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden tai muuhun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Oidipus ry:n hallitus sitoutuu pyrkimään noudattamaan tämän dokumentin ohjeita omassa toiminnassaan, niin hallituksen sisäisessä toiminnassa, kuin myöskin esimerkiksi tapahtumissa ja viestinnässä. Oidipus ry:n toiminnan on oltava syrjimätöntä sekä jatkuvasti jäsenistönsä yhdenvertaisuutta ja turvallisuutta edistävää.

2. Oidipus ry:n toiminta

Alla olevissa kohdissa avataan enemmän sitä, miten Oidipus ry aikoo tuoda yhdenvertaisuutta esille toiminnassaan. Näiden toteutumiseksi Oidipus ry:n hallituksen on tärkeää olla selvillä nykyisistä ja tulevista aiheista sekä kysymyksistä koskien

yhdenvertaisuuden toteutumista. Oidipus ry, ensikädessä sosiaalipoliittinen vastaava, kerää jäsenkyselyillä palautetta yhdenvertaisuusasioiden onnistumisesta ja reagoi jäsenistön toiveisiin sekä huomautuksiin tarvittavin keinoin. Mikäli jokin Oidipus ry:n toimintatapa on luonteeltaan yhdenvertaisuutta rikkova, on sen muokkaamisesta tai lakkauttamisesta keskusteltava. Jäsenistölle tiedotetaan aktiivisesti eri keinoista puuttua ja saada apua häirintään.

2.1 Oidipus ry:n hallituksen sisäiset asiat

Oidipus ry:n hallituksen kaikkien jäsenten on tärkeää olla perehtyneitä tähän suunnitelmaan, jotta sen toteuttaminen onnistuu. Hallituksen sisäisissä asioissa on tärkeää, että kenenkään mielipidettä tai ehdotusta ei jätetä huomioimatta minkään kyseisen henkilön ominaisuuden takia. Kaikkien hallituslaisten pitää saada äänensä kuuluviin yhdenvertaisuutta koskevissa asioissa, tapahtumien suunnittelussa sekä muussa toiminnassa. Tämä varmistetaan sillä, että kaikilla hallituslaisilla on yhtäläiset mahdollisuudet päästä käsiksi toiminnan kannalta oleelliseen informaatioon. Esimerkiksi sellaisia viestintä- tai somekanavia, joita kaikilla ei ole käytössään, ei pidä käyttää. Hallituksen on hyvä sopia yhdessä siitä, mitä kanavia he käyttävät sisäiseen viestintään, jotta kaikki saavat tiedot yhdenveroisesti. Oidipus ry:n kokoukset tulee järjestää niin, että kaikilla hallituksen jäsenillä on mahdollisimman hyvät mahdollisuudet päästä niihin.

2.2 Oidipus ry:n tapahtumat

Tapahtumat suunnataan tasaveroisesti kaikille osallistujille. Tämä sisältää sen, että syrjiviä tai ihmisryhmiä kohdistetusti pilkkaavia tapahtumakonsepteja vältetään. Tapahtumien ohjelmassa noudatetaan hienovaraisuutta herkkien aiheiden suhteen, ja liiallista henkilökohtaisiin ominaisuuksiin tai seksuaalisuuteen perustuvaa suorittamista vältellään. Tapahtumien ruokatarjoilu järjestetään tapahtuman ilmoittautumislomakkeissa kysyttävien osallistujien ruokavalioiden mukaan. Lähtökohtaisesti kaikissa tapahtumissa on ensisijaisesti tarjolla kasvisruokaa, minkä lisäksi muita erityisruokavalioita pyritään huomioimaan. Mikään tapahtuma ei rakennu yksinään alkoholin ympärille. Ketään ei siis tule missään tehtävässä tai ohjelmanumerossa painostaa nauttimaan alkoholia. Tapahtumissa, joissa alkoholia on tarjolla, tarjotaan myös alkoholittomia juomavaihtoehtoja. Tämän lisäksi Oidipus ry järjestää säännöllisesti päihteettömiä tapahtumia. Yleisen linjauksen olisi tärkeää pysyä niin, että tärkeintä on yhdessäolo, eikä alkoholin käyttö. Oidipus ry:n hallituksen on tärkeää olla tietoinen mahdollisesta esteettömyyskysymyksistä tapahtumia järjestettäessä. Mikäli tapahtumien osallistujissa on henkilöitä, joilla on väliaikaisia tai pysyviä liikkumis- tai toimintaesteitä, tämä on otettava huomioon tapahtuman tiloja suunnitellessa. Kaikissa tapahtumissa läsnä ainakin yksi turvahenkilö, joka pyritään ilmoittamaan jäsenistön tietoon jo tapahtumakuvauksen

yhteydessä. Turvahenkilöt ja heidän yhteystietonsa onkin syytä pitää jäsenistön yleisessä tiedossa. Mikäli turvahenkilö estyy pääsemästä paikalle tai sellaista ei ole saatavilla, voi tapahtumavastaava tai jokin toinen jäsen toimia turvahenkilönä perehdyttyään turvahenkilöoppaaseen. Hän on tunnistettavissa olkanauhasta ja hän on vastuutapahtumassaan aina selvinpäin. Oidipus ry:n tapahtumissa noudatetaan turvallisemman tilan periaatteita ja tapahtumien järjestäjien tuleekin tutustua niihin tarkoin.

2.3 Oidipus ry:n viestintä

Oidipus ry:n viestinnän pitää olla avointa koko jäsenistölle. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvan viestinnän lisäksi tapahtumista ja muista tärkeämmistä asioista viestitään sähköpostilla Oidipus ry:n sähköpostilistan kautta. Sosiaalisen median viestintäkanavia ovat Oidipuksen jäsenten Instagram sekä Telegram. Viestintää voidaan suorittaa myös englanniksi, mikäli tämä katsotaan tarpeelliseksi. Jotta jäsenistöllä on mahdollisimman hyvät mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa Oidipus ry:n toimintaan, on viestinnän oltava mahdollisimman tasaväkisesti avointa kaikille. Kaikki hallituksen kokoukset ovat lähtökohtaisesti avoimia koko jäsenistölle. Tietoa projekteista ja tapahtumista jaetaan jäsenistölle saatavilla olevien hallituksen kokousten pöytäkirjojen kautta. Toiminnan on hyvä pysyä mahdollisimman läpinäkyvänä. Oidipus ry:tä koskevan palautteen antaminen pyritään tekemään jäsenistölle mahdollisimman helpoksi. Kaikki saapuva palaute ja muut viestit käsitellään tasaveroisesti lähettäjistä huolimatta. Palautetta on mahdollista antaa myös nimettömänä ja Oidipuksella on lisäksi käytössään anonyymi yhdenvertaisuuslomake, jonka kautta voi ilmoittaa esimerkiksi häirinnästä. Viestinnässä on yleisesti tärkeää huomioida yleiset turvallisemman tilan periaatteiden luomat raamit.

3. Hyvän tapahtuman ohjeet

Tähän on kirjattu muutamia yhdenvertaisuutta edistäviä ohjeita, jotka kannattaa pitää mielessä tapahtumaa järjestäessä. Näiden lisäksi kannattaa pitää mielessä turvallisemman tilan periaatteet.

Tapahtuman ohjelma:

1. Mieti tapahtumaa järjestäessä tapahtumapaikan esteettömyyttä, varsinkin mikäli tiedossasi on, että osallistujissa on henkilöitä, joilla on väliaikaisia tai pysyviä liikkumis- tai toimintaesteitä.

2. Mikäli tapahtuma sisältää saunomista, on hyvä olla erikseen “naisten vuoro”, “miesten vuoro” ja “yleinen vuoro”. Tästä voidaan toki poiketa yhteisen sopimuksen kautta.
3. Ota huomioon seksuaalinen suuntautuminen sekä sukupuolen moninaisuus ja vältä turhien seksuaalisuus- ja sukupuoliuletusten tekemistä.
4. Huomioi muut kuin suomea äidinkielenä puhuvat.
5. Mahdollista myös alkoholiton osallistuminen tapahtumaan - ketään ei tule painostaa alkoholin nauttimiseen.
6. Huomioi erityisruokavaliot.
7. Huolehdi, että kaikkien vakaumuksia, olivatpa ne uskonnollisia, poliittisia tai eettisiä, kunnioitetaan.
8. Mieti tarkkaan tapahtumasi ohjelmakonseptia ja varmista sen olevan syrjimätön sekä hyvän maun rajoissa.
9. Mieti, mitkä sitsilaulut saattavat olla sopimattomia. Ennen poikkitieteellisiä sitsejä, lue sitsivihko huolella läpi. Hyvänä periaatteena on, että sosiaalipoliittinen vastaava tarkistaa vihon ennen sitsejä.
10. Seksuaalisuuden tai alastomuuden ei tarvitse olla tabu. Siihen ei kuitenkaan kannata liittää minkäänlaista suorittamista. Esimerkiksi vaatteiden riisumiseen ei pidä painostaa tai siitä ei ole suositeltavaa antaa lisäpisteitä. Mieti tarkkaan, onko seksuaalisuuteen liittyvien asioiden esille tuominen tapahtuman hauskuuden kannalta oleellista. Seksuaalisuutta ei ole olennaista ylikorostaa.
11. Varmista ajoissa turvahenkilöiden pääsy paikalle. Tapahtumassa tulee olla vähintään yksi turvahenkilö, sitseillä pääsääntöisesti kaksi.
12. Pyri takaamaan osallistujille mahdollisuus sukupuolineutraaliin wc-tilaan.

Tapahtumasta viestintä:

1. Oidipus ry:n eri sosiaalisen median kanavat toimivat tapahtumista ilmoittaessa. Näihin kuuluvat Instagram, Oidipuksen Telegram-ryhmä sekä Kide.app.
2. Tapahtuman kuvauksessa tai sen tapahtumasivulla tulee mainita, että tapahtumassa noudatetaan Oidipus Ry:n turvallisemman tilan periaatteita ja mistä nämä löytyvät.
3. Tapahtumaviestinnän tulee olla saavutettavaa ja helppolukuista.
4. Tapahtumatiedotuksessa tulee olla maininta, kehen voi ottaa yhteyttä, mikäli tarvitsee erityisjärjestelyjä.
5. Tapahtuman viestinnässä olisi hyvä ottaa huomioon muut kuin suomenkieliset opiskelijat.
6. Muista tapahtuman ilmoittautumisessa kysyä erikoisruokavalioista.
7. Mainitse esteettömyysasioista, silloin kun se on oleellista.
8. Ole viestinnässä avoin tapahtuman luonteesta.